

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПРОЕКТНИХ ПРОРОБЛЕНЬ ЩОДО ПОБУДОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

**Краля В.Г., АСИСТЕНТ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМ. П. ВАСИЛЕНКА**

У статті розглянуто основні етапи щодо вдосконалення організаційних структур управління організацій аграрного профілю.. Сталий розвиток підприємств можливий за умови здійснення змін, що забезпечать ефективність управлінських структур.

In the article the basic stages are considered in relation to perfection of organizational structures of management enterprises. Steady development of enterprises is possible on condition of realization of changes that will provide efficiency of administrative structures.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Однією з основних причин неефективного функціонування господарств України, низьких темпів науково-технічного прогресу, складностей в реалізації ринкового механізму господарювання є організаційні структури, що засновані на централізації, багатоступінчастій ієрархії, незмінності методів управління. Тому актуально стає проблема перебудови організаційних структур, тому що навіть добре спроектована організаційна структура за збігом часу починає ставати неадекватною як зовнішньому так і внутрішньому середовищу. Виникає потреба в реструктуризації організаційної структури, що є не тільки невід'ємною частиною комплексу заходів радикальної економічної реформи, але і неодмінною умовою її здійснення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Свій внесок у розв'язання проблем перебудови організаційних структур підприємства здійснили такі вітчизняні вчені: І.А. Кімова, В. Базилевич, Н. Гончарова, Ю. Каракай, А. Мазур, Т. Мізерна, С. Соколенко, О. Терещенко, Г. Швиденко та інші. Світовий досвід проектних пророблень щодо побудови раціональної організаційної структури управління організацій аграрного профілю навчає що їх успіх багато в чому залежить від обраного алгоритму здійснення. Цей останній обов'язково має базуватися на положеннях нової парадигми управління та засадах стратегічного менеджменту. Саме про такий алгоритм, який включає 12 етапів йдеться в даній статті.

Формулювання цілей статті. Основною метою статті є ознайомлення читачів з основними етапами пророблень щодо побудови організаційної структури управління організацій аграрного профілю

Викладення основного матеріалу дослідження. Алгоритм здійснення побудови раціональної структури управління організацій аграрного профілю:

Етап 1. Не є секретом, що немало організацій аграрного профілю України демонструють суттєве відставання з позицій ефективності та продуктивності господарювання від організацій аграрного профілю розвинених країн Заходу. Цим останнім вдалося досягти високого рівня організаційно-економічного розвитку завдяки послідовному використанню рекомендацій «батьків» нової парадигми управління та стратегічного менеджменту: видатних зарубіжних вчених-економістів А.Д. Чандлера, К. Ендрюса, І. Ансоффа, М. Портера, Г. Мінцберга та інших. Практичне використання там напрацьованих згаданих вчених-економістів дозволило врегулювати проблеми які гальмували організаційно-економічний та соціально-економічний розвиток господарських організацій, в тому числі організацій аграрного профілю.

Етап 2. Згадані вище проблеми можна було згрупувати у шість пакетів. Їх виникнення було пов'язане відповідно:

- 1) із визнанням організацій аграрного профілю та їх об'єднань як закритих систем;
- 2) із неоптимальності блоку структурних змінних організацій аграрного профілю;
- 3) із вкрай обмеженим рівнем концентрації виробництва;
- 4) із усуненням персоналу від права володіння на засоби виробництва та на вироблену продукцію;
- 5) із усуненням персоналу від управління виробництвом;
- 6) із ігноруванням вимог концепції соціальної відповідальності перед суспільством в цілому і власним персоналом зокрема.

Етап 3. Основними положеннями нової парадигми управління, відомої як тиха управлінська революція і була сформована у 50-х роках минулого століття) є наступні шість, що стосуються будь-якої господарської організації:

- 1) організація є відкритою системою;
- 2) успіх організації залежить від того наскільки вона адаптована до

факторів зовнішнього середовища;

3) для організацій повинно бути притаманне постійне оновлення;

4) організація має робити ставку на працівника, який здатний себе само реалізувати, що є можливим лише в системах внутрішньогосподарського підприємництва (інтрапренерства);

5) організація має додержуватися вимог соціальної відповідальності в цілому і перед власним персоналом зокрема;

6) організація має орієнтуватися на нову соціальну групу – когнітаріат, сила якої базується на знаннях та використанні інтелекту, а не фізичної сили.

Етап 4. Перераховані положення нової парадигми управління складають основу стратегічного менеджменту, сформованого та введеного до вжитку на межі 60-70 років минулого століття. Стратегічний менеджмент – це управління поведінкою будь-яких господарських організацій та їх об'єднань, яке має бути орієнтоване на досягнення надзвичайно важливих цілей у більш віддаленій перспективі. Стратегічному менеджменту властиві багаточисельні компоненти. Особливо важливими серед них є наступні два:

— об'єкти стратегічного менеджменту;

— алгоритм стратегічного менеджменту.

Етап 5. Основними об'єктами структурного менеджменту в системі «організація аграрного профілю - зовнішнє середовище», принципова блок-схема якої приведена на рис.1, є наступні чотири:

1) внутрішнє середовище 2-го рівня – внутрішнє середовище адміністративного району;

2) внутрішнє середовище 1-го рівня – внутрішнє середовище окремої сільської агломерації;

3) внутрішнє середовище окремого стратегічного сегменту;

4) внутрішнє середовище окремої організації аграрного профілю.

Етап 6. Достовірний алгоритм стратегічного менеджменту організацій аграрного профілю обов'язково має підпорядковуватися механізму зворотної адаптації. Тому в даному випадку він повинен мати наступний вигляд:

1) стратегічна сегментація внутрішнього середовища адміністративного району;

2) стратегічна сегментація внутрішнього середовища сільської агломерації;

3) стратегічна сегментація внутрішнього середовища

міжгосподарського виробничого об'єднання організацій аграрного профілю;

4) стратегічна сегментація внутрішнього середовища окремих організацій аграрного профілю.

Етап 7 Продуктом стратегічної сегментації внутрішнього середовища адміністративного району має бути проект внутрішньорайонної системи концентрації та спеціалізації тваринництва.

Етап 8 .Продуктом стратегічної сегментації внутрішнього середовища міжгосподарського локального горизонтально інтегрованого виробничого об'єднання організацій аграрного профілю має бути проект відбору з їх числа тих, які заслуговують на одержання статусу організації - лідера і організацій-сателітів.

Етап 9 Продуктом стратегічної сегментації внутрішнього середовища окремої організації аграрного профілю яка є учасником локального горизонтально інтегрованого виробничого об'єднання кластерного типу має бути оптимальна для даних умов її виробнича структура.

Етап 10. Загальновідомо що оптимальна виробнича структура будь-якої господарської організації мало що дасть якщо не буде кореспондуватися із організаційною структурою цієї останньої (ОС).

Етап 11. Також загальновідомо, що оптимальна організаційна структура будь-якої господарської організації мало що дасть, якщо не буде кореспондуватися з оптимальною структурою управління цією останньою (ОСУ).

Етап 12 Як навчає світовий досвід впровадження в життя проектних пророблень щодо формування раціональних організаційних структур управління (ОСУ) таке формування мало що дасть якщо воно не передбачатиме реалізацію вимог концепції стратегічних господарських підрозділів (СПП).

Представлений вище стислий виклад завдань дванадцятьох етапів процесу проектування організаційної структури управління організацій аграрного профілю був використаний на кафедрі організації виробництва, бізнесу та менеджменту ХНТУСГ ім. Петра Василенка у ході виконання науково-дослідної роботи «Стратегічна ринково-підприємницька трансформація внутрішнього середовища сільських агломерацій Богодухівського району Харківської області».

Згадана науково-дослідна робота виконується на засадах творчої співдружності з працівниками Управління агропромислового розвитку Богодухівської районної державної адміністрації. Одним із її завдань було опрацювання серії пілотних проектів ринково-підприємницької трансформації внутрішнього середовища запроєктованих на перспективу стратегічних зон господарювання (СЗГ). Об'єктом одного з таких проектів, який знайшов відображення в даній статті була перспективна Губарівсько-Дмитрівська сільська агломерація, на базі якої рекомендовано створення СЗГ, спеціалізованої на вирощуванні, до рощенні та відгодівлі понадремонтного молодняка великої рогатої худоби. Організаційно-правовою формою згаданої СЗГ має стати локальне, горизонтально інтегроване виробниче об'єднання. Організацією-лідером цього об'єднання має стати фермерське господарство «Промінь», яке в даний час володіє площею ріллі яка дорівнює 4004,6 га. Разом з фермерським господарством «Промінь» до складу згаданого виробничого об'єднання мають увійти ще 38 організацій аграрного профілю (без урахування особистих селянських господарств (ОСГ), які матимуть статуси сателітів. Загальна площа ріллі яку контролюватиме перспективна Губарівсько-Дмитрівська СЗГ складатиме 14655,3 га. А це дозволяє встановити потужність перспективної Губарівсько-Дмитрівської СЗГ на рівні 11000 голів молодняка великої рогатої худоби знятих з відгодівлі у віці 18 місяців.

Висновки. Структурні перетворення - одна з найпоширеніших форм змін, це частина організаційного процесу, яка стосується системи розподілу повноважень і відповідальності, координаційних та інтеграційних механізмів, розподілу на відділи, управлінської ієрархії, комітетів і ступенів централізації. В сучасних умовах доцільно розглядати проблеми вдосконалення організаційних структур управління, проведення реструктуризації.

Література.

1. Невідома М.В. Особливості організаційних трансформацій на підприємствах // Актуальні проблеми економіки. – 2007. № 2. – С. 74-81.
2. Грищенко Н.В. Світовий досвід реструктуризації підприємств // Актуальні проблеми економіки. – 2007 – № 6. – С. 70.
3. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України / Редкол. : М.В.Зубець (голова) та ін. – К.:Логос - 2004 – 776 с.